

Araling Panlipunan

Quarter 1 - Week 7

**Ang mga Lugar na Sensitibo sa Panganib
Batay sa Lokasyon at Topograpiya**

3

Araling Panlipunan **Quarter 1 - Week 7** **Ang mga Lugar na Sensitibo sa** **Panganib Batay sa Lokasyon at** **Topograpiya**

This instructional material was collaboratively developed and reviewed by educators from public and private schools, colleges, and or/universities. We encourage teachers and other education stakeholders to email their feedback, comments, and recommendations to the Department of Education at action@deped.gov.ph.

Department of Education • Republic of the Philippines

Araling Panlipunan - Grade 3

Alternative Delivery Mode

Quarter 1 - Week 7: Ang Mga Lugar na Sensitibo sa Panganib Batay sa Lokasyon at Topograpiya **First Edition, 2020**

Republic Act 8293, section 176 states that: No copyright shall subsist in any work of the Government of the Philippines. However, prior approval of the government agency or office wherein the work is created shall be necessary for exploitation of such work of profit. Such agency or office may, among other things, impose as a condition the payment of royalties.

Borrowed materials (i.e., songs, stories, poems, pictures, photos, brand names, trademarks, etc.) included in this book are owned by their respective copyright holders. Every effort has been exerted to locate and seek permission to use these materials from their respective copyright owners. The publisher and authors do not represent nor claim ownership over them.

Development Team of the Module

Authors:	Marshia Terl C. Dangan, Lyra Murielle M. Truta	
Editor:	Bendee Nancy M. Orlanda	
Reviewers:	Virgilin R. Pizarro, Aba Q. Allaba	
Illustrator:	Irish Jane H. Amto	
Layout Artist:	Manuel D. Dinlayan II, PDO II	
Management Team:		
Chairperson:	Dr. Victoria V. Gazo, CESO V Schools Division Superintendent	
Co-Chairperson:	Sunny Ray F. Amit Asst. Schools Division Superintendent	
Members:	Ralph T. Quirog CES, CID	
	Purisma J. Yap EPS-LRMS	
	Virgilin R. Pizarro Aba Q. Allaba	
Evaluators:	Gina Q. Allaba Maitelle B. Israel Jerry C. Escol	Marites T. Escamillan Geraldine S. Langcatan Bergil G. Bateriza

Printed in the Philippines by Department of Education

Division of Malaybalay City

Office Address: Sayre Highway P-6, Casisang, Malaybalay City

Telefax: (088) 314-0094

Pasiuna

Kini nga Modyul sa mga Tinun-an giandam alang sa sama nimong tinun-an nga anaa sa ikatulong ang-ang aron magamit nimo sa imong pagtuon sa Araling Panlipunan. Tuyo niining Modyul nga magiyahan ka nga magdesisyon ug maglihok nga adunay pagpakabana alang sa kaa-yohan sa tanan.

Ang mga pagtulon-an niini nga Modyul giayo pagsusi ug gipahiluna aron mahiuyon sa imong idad, interes, ug panginahanglanon ug niini nga panahon.

Kini nga Modyul ngadto sa lima ka adlaw alang sa usa ka semana nga pagtuon.

Gawas sa paghisgot-hisgot , ang matag pagtulon-an adunay buluhaton nga labaw nga nagpauswag sa nakat-onansa mga tinun-an. Adunay mga eksamin sa kataposan sa matagpagtulon-an aron mapalig-on ang nakat-onan sa mga tinun-an.

Gilaoman nga pinaagi niini nga Modyul, makat-onan sa mga tinun-an ang paghigugma ug paghatag og bili sa ilang kaugalingon, pamilya, ug isigkatawo.

Hibaloi Kini

Ang pagtulun-an mahitungod sa mga lugar nga sensitibo sa peligro basi sa lokasyon ug topograpiya. Kini mahimong giya nato sa dugang impormasyon sa mga lugar nga peligro ug sensitibo.

Ang modyul gibahin sa lima ka adlaw nga pagtulun-an:

Aralin 1 – Kalamidad sa Atong Rehiyon

Aralin 2 – Pagsusi sa Landslide Prone Area Map

Aralin 3 – Unsa ang Flood Hazard Map

Aralin 4 – Ang Fault Line Map

Aralin 5 – Ebalwasyon

Sa paggamit niini nga modyul, gilauman nga:

1. mahibalo-an nimo ang mga lugar nga peligro ug sensitibo
2. matun-an kung unsa ang *Landslide Prone Area Map*, unsa ang *Flood Hazard Map*, *Fault Line Map*, ug ang *Typhoon Hazard Map*.
3. makahimo ug mga pamaagi o kalihukan isip pagpangandam sa mga posibleng disgrasya sa atong lalawigan ug rehiyon.

Sulayi Kini

Butangi og tsek (✓) ang lugar nga mahimong peligro sa mga lumulupyo kung adunay mga kalamidad.

daplin sa dagat

daplin sa bukid

naa sa patag

Unang Adlaw

PAGTULON AN 1	Mga Lugar nga Sensitibo sa Peligro Basi sa Lokasyon ug Topograpiya
--------------------------------	---

Kat-oni Kini

Basaha sa ubos ang kabahin sa Bagyong Sendong:

Ang Bagyong Sendong

Malinawon ug masub-anon ang gabii niadtong ika-16 sa Diyembre, 2011 sa dihang gihapak ang atong nasud sa Bagyong Sendong. Daghang katawhan sa Cagayan de Oro ug Iligan City ang nanghilak sa pagkahanaw sa ilang mga panimalay ug mga miyembro sa pamilya. Matud pa sa *National Risk Reduction and Management Council* (NDRRMC), miabot sa duol 3,000 katao ang nawad an ug kinabuhi.

Ang probinsya sa Bukidnon ug Misamis Oriental ang naapektuhan sa Bagyong Sendong. Sa kasaysayan sa rehiyon ang naasoy nga bagyo ang kinakusgan ug ang may kinadaghanang gidala nga kadaot. Dili lamang sa mga butang apan lakip na ang mga tanom nga kapanguhaan sa panginabuhian ug labaw sa tanan ang pagkutlo niini ug kinabuhi.

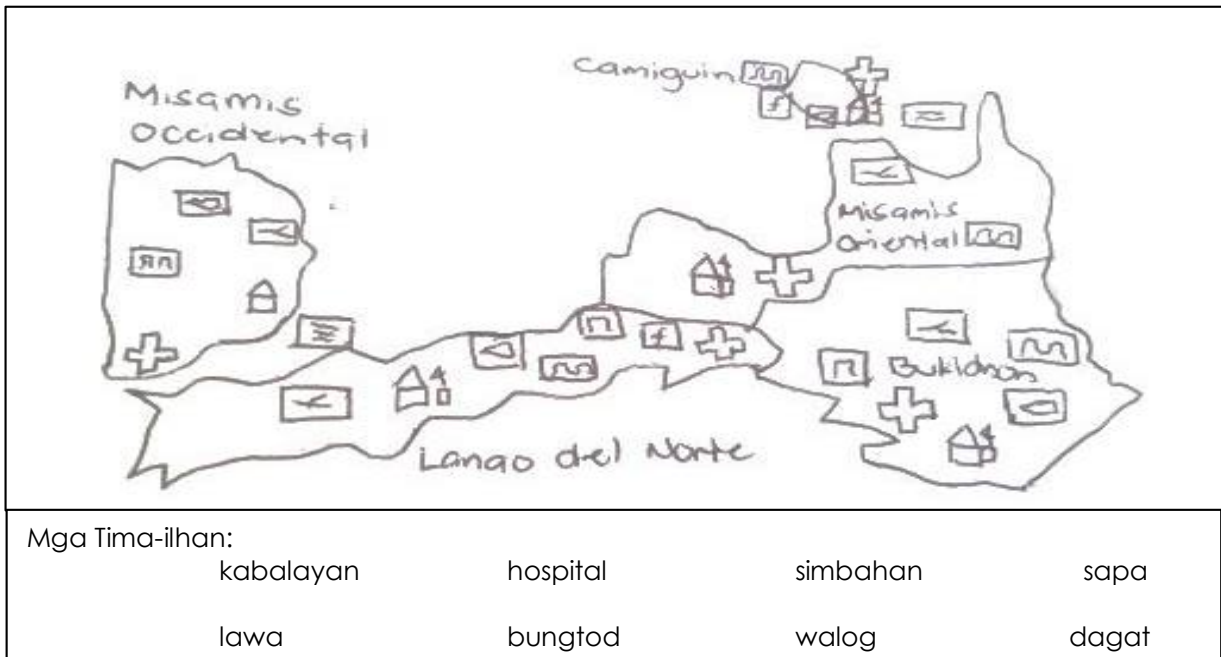
Tubaga ang musunod nga mga pangutana.

- ___ 1. Basi sa imong nabasa, unsa nga bagyo nga may kinadakuan nga kadaot sa rehiyon?
- A. Bagyong Pablo
C. Bagyong Ulises
- B. Bagyong Sendong
D. Bagyong Yolanda
- ___ 2. Unsa ang nahimong kadaot sa naasoy nga bagyo sa rehiyon?
- A. pagkutlo sa mga kinabuhi
B. pagkatukod sa mga imprastraktura
C. pagdaghan sa mga panginabuhian
D. pagkadaot sa mga eskuylahan lamang

Susiha Kini

Atong susihon ang mapa sa ubos.

- Basi sa mapa, unsa ang topograpiya sa rehiyon?
- Unsa ang mga natural nga kalamidad ang nasinatian sa rehiyon?

Ang topograpiya sa rehiyon naglangkob sa mga bukid, bungtod, pangpang, patag, ug kadagatan. Aduna pud kini mga isla. Basi sa lokasyon ug topograpiya, adunay mga lugar nga sensitibo sa peligro, sama sa pagkabanlas sa yuta, bagyo ug pagbaha. Makasinati usab ang rehiyon sa paglihok sa yuta. Kini nga mga natural nga kalamidad dili nato mahibalo-an kung kanus-a mahitabo. Busa gikinahanglan natong masayran, maila ug matultulan ang peligroso nga mga lugar.

Buhata Kini

Pun-i sa mga nawalang letra ang mga musunod nga mga pulong. Isulat imong papel o notbuk ang mga tubag.

l _ n _ s _ i _ d _

- pagkabanlas sa yuta

2. _ l _ _ d _

- kalit nga pagtaas sa tubig

3. e _ r _ t _ q _ _ e

- paglihok sa yuta

Ikaduhang Adlaw

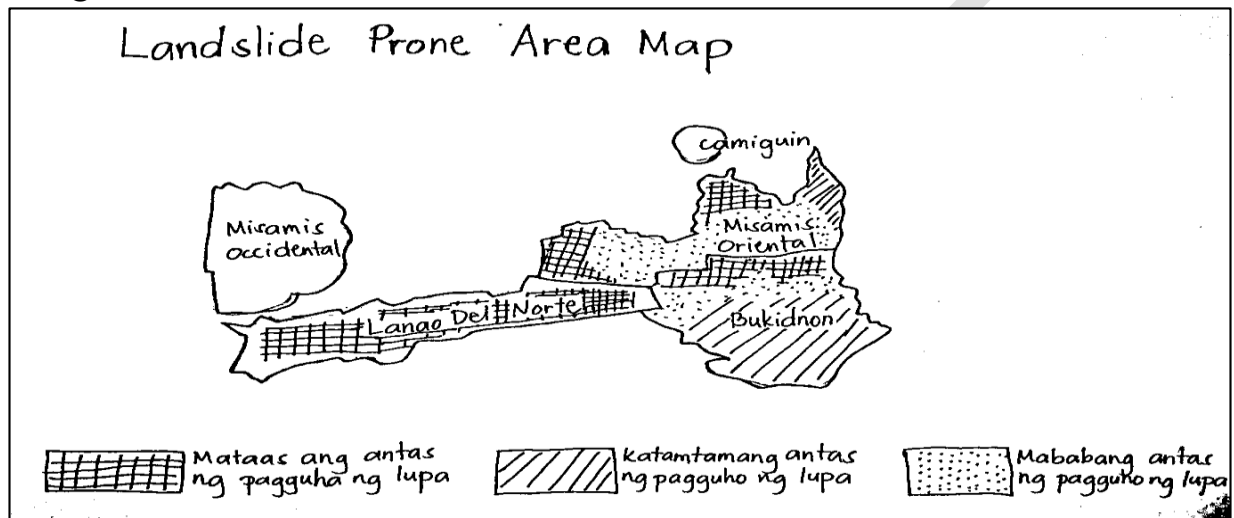
PAGTULON-AN
2

**Mga Lugar nga Sensitibo sa Peligro Basi sa
Lokasyon ug Topograpiya**

Kat-oni Kini

Susiha ang mapa sa ubos ug tubaga ang mga pangutana sa ubos

1. Ngalani ang mga probinsya nga naa sa mapa.
2. Unsa ang mga simbolo nga gipakita niini.
3. Importante ba ang mapa para sa pagpangandam?

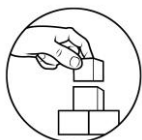
Susiha Kini

Balika og susi ang mapa sa ibabaw. Para sa unsa kini nga mapa?

Kini nga mapa usa ka *Landslide Prone Area Map*. Kini naghatag og giya aron mahibal-an ang lugar nga dunay tsansa sa paguho sa yuta. Ang matag simbolo nga ginapakita sa usa ka *Landslide Prone Area Map*, daku og kahimuan aron mahibaloan ang mga dapit nga angayan natong likayan ilabina kung adunay umalabot nga mga kalamidad.

Ang pagpakabana o pagpanginlabot sa mga peligro nga mahimong dala sa atong kinaiyahan usa ka aksyon nga kinahanglan tamdan sa tanan.

Buhata Kini

Basi sa *Landslide Prone Area Map* sa ibabaw. Tubaga ang pangutana sa ubos. Isulat kini sa inyong papel o notbuk.

1. Pila ka mga probinsya ang makita sa mapa?
A. duha   B. tulo   C. upat   D. lima
2. Asa kini nahisakop nga mga lugar?
A. Rehiyon 8   B. Rehiyon 9
C. Rehiyon 10   D. Rehiyon 11
3. Pili-a sa mga musunod ang naay pinakamubo nga kahigayunan nga mag-*landslide*.
A. Bukidnon   C. Misamis Occidental
B. Misamis Oriental   D. Lanao del Norte

Ikatulong Adlaw

PAGTULON AN

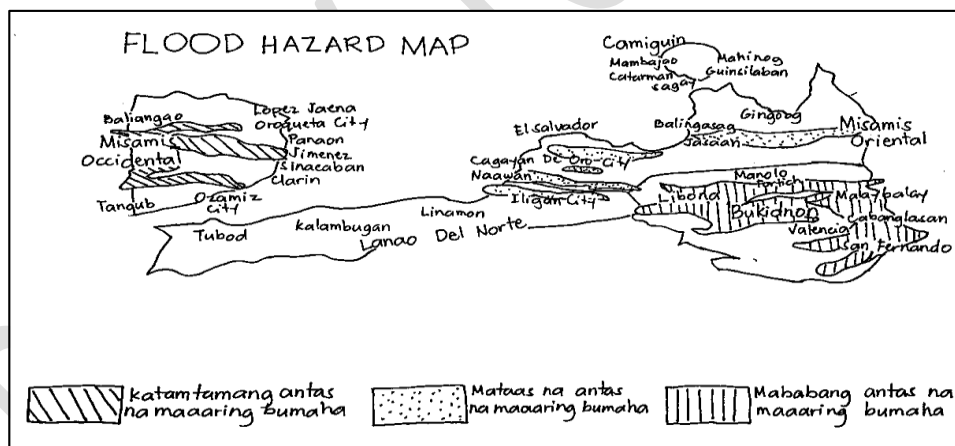
3

Pag-ila sa mga Flood Hazard Map

Kat-oni Kini

Ihulagway ang mapa sa ubos. Unsay inyong nakita?

Susiha Kini

Unsay kalahian sa *Flood Hazard Map* ug sa pisikal map sa rehiyon?

Kung atong susihon ang hulagway sa *Flood Hazard Map*, atong mamatikdan nga aduna kini kalahi anan sa uban nga mga mapa nga ato nang natun-an.

Sa *Flood Hazard Map*, gipakita niini ang gitas-on sa tubig kon mosaka kini. Gipakita usab kung asa nga lugar sa Rehiyon X ang dili bahaanan kung mukusog ang ulan, ug ang lugar nga may purohan nga magbaha.

Buhata Kini

Isulat sa imong notbuk o papel, ang letra sa hustong tubag.

1. Basi sa mapa, unsa nga mga dapit ang adunay pinakataas ang kahigayunan sa pagbaha?
  - A. Bukidnon
  - B. Camiguin
  - C. Misamis Occidental
  - D. Misamis Oriental
2. Unsa nga mga dapit nga anaa sa mapa pinaka-ubos ang kahigayunan sa pagbaha?
  - A. Bukidnon
  - B. Camiguin
  - C. Misamis Occidental
  - D. Misamis Oriental
3. Kung anaa ka sa Lanao del Norte, unsa ang kahigayunan sa pagbaha sa inyong lugar?
  - A. ubos
  - B. sakto lamang
  - C. taas
  - D. grabe ka taas

Ika-upat nga Adlaw

PAGTULON AN

4

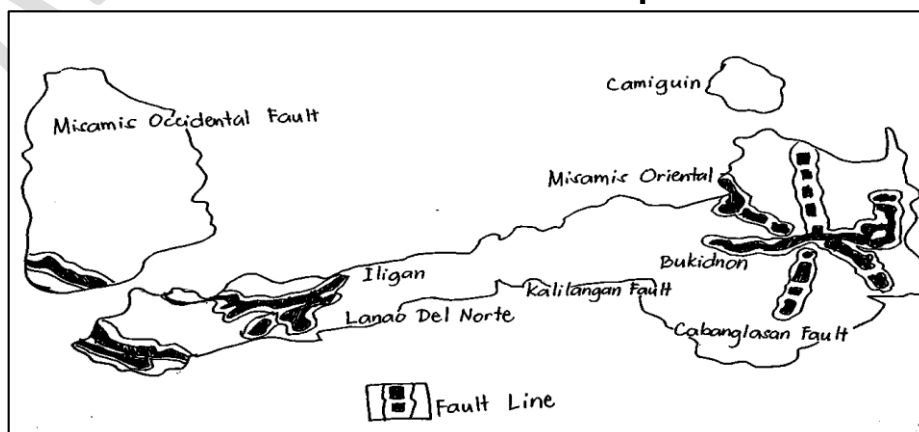
Ang Fault Line Map

Kat-oni Kini

Tun-i ang Fault line Map. Para asa kini?

Fault Line Map

Susiha Kini

Basi sa *Fault Line Map* sa ibabaw unsay angayan natong bantayan?

Ang mapa sa ibabaw, naghulagway sa mga lugar nga posible nga mahimong sentro sa linog. Ang baga nga linya nagapahayag sa mga lugar nga makasinati kanunay sa linog.

Gawas sa peligro nga epekto sa linog, kinahanglan nato mahibaloan kung asa ug unsa nga mga dapit ang sentro o kasagara makasinati niini. Aron kini atong mapangandaman ug makalikay kita sa dakong kadaot niini.

Pagpauswag

Baliki ang fault line sa pahina 6. Butangi og tsek (✓) ang mga pahayag nga naghisgot sa maong mapa.

- ☐ Daghang fault line makita sa Camiguin.
- ☐ Naay dako nga fault line sa Misamis Occidental.
- ☐ Ang Cabanglasan Fault Line makita sa Bukidnon ug Misamis Occidental.

Ikalima nga Adlaw

Hinumdumi Kini

Pun-i ang blanko sa kahon sa ubos. Isulat ang inyong tubag sa papel o notbuk.

_____ naghatag ug giya koaron mahibal-an ang lugar nga dunay tsansa sa paguho sa yuta.

Sa_____, gipakita niini ang gitas-on sa tubig kon mosaka kini.

_____naghulagway sa mga lugar nga posible nga mao ang sentro sa linog. Ang baga nga linya nagapahayag sa mga lugar nga makasinati kanuany sa linog.

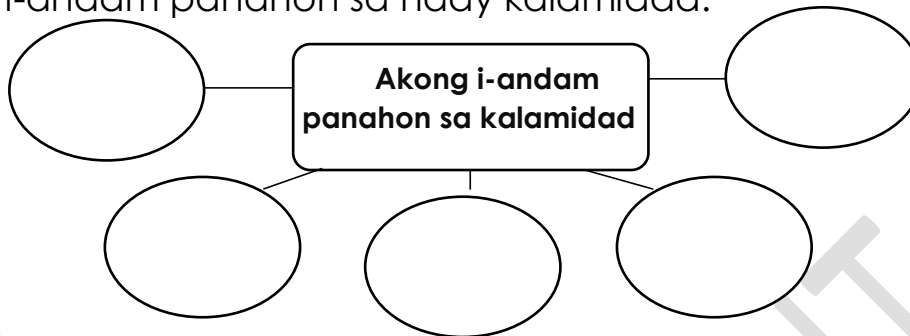
Pili-anan sa mga tubag:

- Fault Line Map
- Land Slide Prone Area Map
- Flood Hazard Map

Buhata Kini

Sulod sa mga lingin, i-drawing ang mga butang nga imong i-andam panahon sa naay kalamidad.

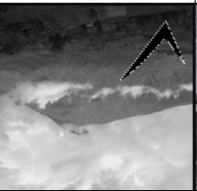

Ebalwasyon

Isulat ang letra sa hustong tubag sa imong papel o notbuk.

- ___ 1. Unsa nga mapa ang makatabang nimo kung gusto nimo mabal-an kung delikado ba sa linog ang inyong lugar?
A. Fault Line Map   B. Flood Hazard Map
C. Land Slide Prone Area Map   D. Political Map
- ___ 2. Unsa nga mapa ang makasaysay kung taas ba ang kahigayunan sa pagbaha sa inyong lugar?
A. Fault Line Map   B. Flood Hazard Map
C. Land Slide Prone Area Map   D. Political Map
- ___ 3. Kini usa ka natural nga kalamidad mahitabo kung kusog ang ulan ug kalit ang pagtaas sa tubig sa mga kabalayan.
A. bagyo   B. baha   C. linog   D. pagkabanlas sa yuta
- ___ 4. Ang inyong lugar taas ang kahigayunan sa pagbaha. Unsa ang imong buhaton kung naay umaabot nga bagyo ng nadungog nimo sa radyo?
A. magpakabaliwala sa balita
B. mag-adto sa silingan ug magdula
C. magpadayon sa ginabuhat sa balay
D. mangagda sa mga kauban sa balay nga mangandam
- ___ 5. Pili-a ang nagpakita sa mahimong pagpangandam sa inyong pamilya alang sa umaabot nga mga kalamidad.
A. pagsemento sa mga kanal ug dalan
B. pagpananom og mga kahoy daplin sa sapa
C. pagpataod og dugang andana sa inyong balay
D. pag-andam og mga tambal, delata ug *flashlight* sa usa ka bag inkaso mag-evacuate

Tubag sa mga Pangutana

 <p>naga sa patag</p>	 <p>daplin sa bukid</p>	 <p>daplin sa dagat</p>	<p>Kat-oni Kini</p> <p>1. B 2. A</p>	<p>Buhata Kini</p> <p>1. landslide 2. flood 3. earthquake</p>	<p>Buhata Kini</p> <p>1. D 2. C 3. A</p>
--	--	--	--	---	--

Sulayi Kini

<p>Buhata Kini</p> <p>1. D 2. A 3. C</p>
--

Pagpauswag p.7

☐ Daghang fault line makita sa Camiguin.

☒ Nagay dako nga fault line sa Misamis Occidental.

☒ Ang Cabanglasan Fault Line makita sa Bukidnon ug Misamis Occidental.

Hinumdomi Kini p.7

Fault Line Map naghatag ug giya koaron mahibal-an ang lugar nga dunay tsansa sa paguho sa yuta.

Sa **Landslide Prone Land Area Map** gipakita niini ang gitas-on sa tubig kon mosaka kini.

Flood Hazard Map naghulagway sa mga lugar nga possible nga mao ang sentro sa illog. Ang бага nga ilnya nagapahayag sa mga lugar nga makasinati kanuany sa illog.

Pagpa-uswag

Mahimong:
tambal,
sanina, habol,
delata,
flashlight, pito,
ug uban pa

Ebalwasyon

1. A
2. B
3. B
4. D
5. D

Sanggunian:

*Batayang Aklat sa Aralin Panlipunan 3 Rehiyon X-
Hilagang Mindanao, mga pahina 91-103

*Aralin 11.1 AP3LAR-g-11.1

For inquiries or feedback, please write or call:

Department of Education – Division of Malaybalay City

Office Address: Sayre Highway P-6, Casisang, Malaybalay City

Telefax: (088) 314-0094

EmailAddress: malaybalay.city@deped.gov.ph